

שם המרואיין: אילנה (הלינה) שניר (וישניצקי)
מקום לידה: דרוהוביץ, פולין
שנת לידה: 1929
שם האב: יהושע בראונר
שם האם: רבקה בראונר
אחים ואחיות: מלכה, וולף (זאב), השו, אילנה (הלינה)
שם הבעל: יוסף וישניצקי

אילנה נולדה בשם הלינה, בשנת 1929 לרבקה ויהושע בראונר בעיר דרוהוביץ בפולין. היא היתה אחותם של מלכה, זאב (וולף), והשו. המשפחה כוללת הוריה ועשרות קרובים, נספו במלחמת העולם השנייה, בשואה. אילנה התגוררה בבית כפרי ומסביבו חצר גדולה שבה טיפחו גינת ירק לצורכי מאכל. צביון החיים בבית היה מסורתי. האב יהושע עסק בסחר בשר.

אילנה הצעירה סיימה חמש כיתות בבית הספר, בשפה הפולנית. שפה שניה שלמדה היתה אוקראינית ושפה שלישית היתה גרמנית, ההורים דיברו בינם לבין עצמם ועם הילדים באידיש. היחסים עם השכנים הגויים היו טובים. אילנה זוכרת ילדים 'שייגצים' ברחוב משחקים וצועקים זה לזה באידיש. בשבתות וחגים היה מגיע לביתה של משפחת בראונר אוקראיני, גוי של שבת, שתפקידו היה להדליק את אש בכיריים ומנורות לתאורה. תוספת מותרות לבית היה רדיו גרמפון שקלט שידורים מכל העולם וניגן מוסיקה מתקליטים. האחות הגדולה מלכה והאח זאב היו בתנועות נוער עבריות חלוציות, "השומר הצעיר" ו"החלוץ". אילנה זוכרת פזמון באידיש ששרו הילדים בבית. החרוזים ביטאו את תקוותם לעזוב את הגולה בפולין ולנסוע לארץ ישראל: "נוך א-יור צ'נוך צווי יורן וול מיר דורט אלה פורן" (תרגום: עוד שנה או שנתיים – ניסע לשם כולנו, (לארץ ישראל).

ב-1 לספטמבר 1939 פרצה מלחמת גרמניה פולין ודרוהוביץ נכבשה על ידי הצבא הגרמני שפתח מיד בדיכוי היהודים, ביזת רכוש וחטיפה לעבודות כפיה. אילנה זוכרת שכילדה ניצבה עם המוני אזרחים ליד הכביש הראשי וצפתה בשיירות רכבים של הצבא גרמני חולפות ברעם מנועים, כולם וגם היא הצדיעו לנאצים במועל יד וצרחו "הייל היטלר".

כששבה הביתה, סיפרה לאימה על המפגש המלהיב עם הצבא הגרמני בכביש. האם רבקה הסתכלה לה בעינים בהבעה עצובה ואמרה: 'את לא מבינה, עשית דבר רע'

ב-22 לספטמבר עברה העיר מהגרמנים לשליטה רוסית, על פי הסכם מולוטוב-ריבנטרופ. הרוסים אסרו את כל המנהיגים הציונים בדרוהוביץ, בתי הספר העבריים נסגרו ופליטים יהודים רבים שברחו ממערב פולין וחשבו למצוא בעיר מקלט, הוגלו באשון לילה על ידי הנ.ק.ו.ד. ברכבות חתומות ל'גולאגים' בסיביר.

ב-22 ליוני 1941 פרצה מלחמת גרמניה רוסיה והגרמנים שבו לדרוהוביץ. הצבא הרוסי ברח. במאוס 1942 הוקם הגטו היהודי בדרוהוביץ ואילנה ומשפחתה עברו להתגורר בו. האחות מלכה והאח וולף נלקחו על ידי הגרמנים לעבודות כפיה.

אילנה מספרת שהיתה עדה יום אחד לאירוע טראומטי בחייה שמלווה אותה עד היום. היא שיחקה עם חברות בשדה ליד היער ופתאום הגיעה מתוך היער דרוהוביץ משאית גרמנית ובתוכה עשרות רבות של יהודים, גברים, נשים וילדים. המשאית נעלמה בין העצים ואז נשמעו מכוון היער יריות שנמשכו שעה ארוכה. אחר כך חזרה המשאית ריקה ללא אנשים. כאשר שבה אילנה הביתה וסיפרה לאימה מה התרחש ביער, הרגיעה אותה רבקה בראונר ואמרה "לנו זה לא יקרה."

אילנה מספרת "לאחר כשבוע באו הנאצים וחטפו את אבא ואמא ואחי הצעיר השו. כאשר חזרתי הביתה גיליתי שכולם נעלמו. הם לא חזרו ולא ראיתי אותם יותר. אמרו לי ששלחו אותם לתאי הגזים במחנה בלז'ץ. מצאתי שני בני דודים שלי שנשארו לבד. ילדים צעירים ממני. חיפשנו בגטו ביחד משהו לאכול. לבן דודי הצעיר קראו סאלק (שלום) והוא היה בן 7 שנים. אמרתי לו 'מעכשיו קוראים לך ברבנקו, אם ישאלו נגיד שאתה אוקראיני, אבא שלך נהרג במלחמה ואמא עובדת אצל הגרמנים. לבד הדוד השני קראו וולודיה ואמרתי לו: 'לך קוראים מעכשיו טקצ'וק וגם אתה גוי. אנחנו אחים. באותו זמן הייתי בת 13 ורציתי לחיות.

אמרתי לילדים 'לא קוראים לי יותר הלינה (אילנה), מעכשיו תקראו לי גלינה דימיטרנקו. שלושתנו ידענו את השפה האוקראינית מצוין. איך לא, דיברנו את השפה בבית, בבית הספר וברחוב. חוץ מפולנית ואידיש, זאת היתה שפת האם שלנו. התחזינו לגויים נוצרים, ברחנו יחד מהגטו ועזבנו את דרוהוביץ. התחמקנו מהנאצים והתערבנו באוכלוסיה המקומית. בכפרים אף אחד לא הכיר אותנו. אנשים ריחמו עלינו וזרקו לנו פה נדבה ושם פרוסת לחם. נדדנו בלי מטרה. הלכנו הרבה ברגל. התגנבנו לרכבות ונסענו על הגג, עברנו בדרכים עשירות עיירות ותחנות, כמו בחלום אני זוכרת מקומות כמו 'טארנוב' ו'דמביצה' ועוד. הגענו למחוז ווהלין. בכפר בשם 'ביליצ' היה לנו מזל ומצאנו משפחות אוקראיניות שהאמינו לספור הכיסוי שלנו והסכימו לקבל אותנו הביתה. הספור שלנו היה אמין. האוקראינים לא חשדו שאנחנו יהודים. וולודיה וסאלק גרו ועבדו בכפר תמורת אוכל וקורת גג. איכר מבוגר בשם אלכסי ואשתו הסכימו לתת לי מגורים ועבודה. הילדים שלהם, שני בנים ובת, הקימו כבר משפחות משלהם והלכו לגור במקום אחר. הקשישים נשארו לבד. הם אהבו אותי מהרגע הראשון והתייחסו אלי כמו לבת ביולוגית שלהם. במשך הזמן התרגלתי לקרוא להם 'אבא ואמא'. בשעות היום עזרתי במלאכות הבית, ניקיון ובישול. שמרתי בשדה על הפרות, האכלתי את החזירים, חטבתי עצים לתנור. בהדרגה שכחתי את השם האמיתי שלי. דקלמתי כל לילה את התפילות הנוצריות. הלכתי עם אלכסי ואשתו לכנסיה. השכנים קיבלו אותי כאחת משלהם בלי לחשוד. כמעט כל יום נפגשתי עם בני הדודים שלי. מצבם היה טוב. הם קיבלו מספיק אוכל. פעם בא אלכסי וקרא לי להיכנס הביתה ואמר לי להסתתר ולא לזוז ולא להשמיע קול. אנשי המחתרת האוקראינית 'ארמיה קרובה' מחתרת לאומנית אנטישמית רצחנית שהתנגדה לגרמנים ושיתפה איתם פעולה בחיסול יהודים, באו להחרים בכפר אוכל. הם שאלו אם יש בכפר יהודים. האיכרים שתקו. אף אחד לא הלשין. אלכסי ויתר אנשי הכפר הצילו אותנו באותו זמן, גם במחיר הסכנה לחייהם ולמשפחותיהם."

אילנה ושני בני הדודים שלה, וולודיה וסאלק, התגוררו בכפר האוקראיני ביליצ' כנוצרים משנת 1940 ועד קיץ 1944. באותה שנה שוחרר האזור על ידי הצבא האדום מהכבוש הנאצי. מסתתרים יהודים בכפרים באזור החלו לצאת ממחבואיהם, אבל בהיסוס ובפחד. היה ידוע שליהודים אורבת סכנה מהאוקראינים האנטישמים הרצחניים בדיוק כמו מהגרמנים.

בשנים 1945-9 עברה אילנה להתגורר בעיר סמבור, שם מצאה עבודה במינהל תחבורת הרכבות, כאם בית במיתקן רווחה לעובדי הרכבת. כל אותן שנים לא חשפה את זהותה היהודית.

היא שמרה כל הזמן על קשר רצוף עם אלכסי ואשתו שניסו עכשיו כשהגיעה לגיל בגרות, לשכנע אותה לחיות כנוצרית, להתחתן, להקים משפחה לעצמה ולגור בקרבתם.

בשנת 1949 שבה אילנה לעיר מולדתה דרוהוביץ שהיתה תחת שלטון רוסי. היא התגוררה מספר חודשים באכסניה יהודית מוגנת שהוקמה על ידי פליט בשם יושקה ואשר סיפקה קורת גג, סיוע, מידע וקשר, לניצולי שואה ופליטים חוזרים מברית המועצות.

בין אלה שבאו וחלפו במקום היה גם יוסף וישניצקי, שנולד בשנת 1917 בחמלניק בפולין. הוא שרת במלחמה בצבא האדום, השתתף בקרבות נגד הגרמנים והשתחרר מעוטר באותות הצטיינות על גבורה במלחמה.

יוסף פתח בדרוהוביץ עם שותפים בית מלאכה לחייטות וביצע הזמנות עבודה לצבא. אילנה ויוסף נישאו בתחילת שנת 1949 ובסוף אותה שנה נולד בנם הבכור שנקרא סשה. בשנת 1953 נולד להם בנם השני יורם.

הם החזיקו כל השנים באזרחותם הפולנית ובשנת 1957 החליטו לעזוב את רוסיה ולחזור לפולין. באותה שנה ביקשו רשות להגר לישראל והרשות ניתנה.

בן הדוד וולודיה התחתן באוקראינה, התישב והקים שם משפחה. בן הדוד השני, שלום היגר לארה"ב וחי בברוקלין שבניו-יורק.

אילנה ומשפחתה התיישבו בארץ בתחילה בנוף-ים ואח"כ רכשו דירה והתגוררו בהרצליה.

יוסף וישניצקי עבד כטבח במלון השרון. אילנה אשר היתה עצמאית באופיה ולמדה לסמוך מגיל צעיר רק על עצמה, חיפשה מקצוע חופשי שיאפשר לה יותר לבטא את אישיותה. היא עברה קורס עיצב שער לנשים ופתחה עסק עצמאי שהגדיל את רמת ההכנסה של המשפחה ואיפשר לה וליקיריה רמת חיים משופרת.

עם השנים גילתה בעצמה נטיה גוברת לעסוק באמנות והפנתה את כשרונה לתחום ציור. עשרות מציוריה היפים, אקוורלים ותמונות שמן, מעטרים את קירות דירתה, מקור הנאה לה ולמשפחתה. אחת התמונות המרטיטה את ליבה בכל פעם מחדש היא השדה הירוק בשולי יער ברוניצה, שם היתה עדה לפני יובלות, בשנת 1940, לרצח ההמונים של יהודי דרוהוביץ.

סשה בנם הבכור של אילנה ויוסף נפטר ממחלת הפוליו בגיל 10 בשנת 1959, שנה לאחר מכן נולדה להם בת הזקונים שנקראה רינה.

אילנה ויוסף נהנו משישה נכדים: נדב, לירון ושי (ילדיו של יורם). מורן, אור, רון (ילדיה של רינה).

יוסף נפטר בשנת 1997. אילנה שלא יצאה לגימלאות במובן המקובל, נהנית גם בגיל 80 מעיסוקיה בסלון היופי לנשים לשלה. לתקופה מסוימת התנדבה לסייע לקשישים, מטעם עיריית הרצליה. היום, עולמה הוא המשפחה והנכדים.